

Helsingin vähähiiliset hankinnat

Opit Hämeentien korjaussuunnittelusta ja työvaatteiden hankinnasta

12.10.2021 Hankinnat ilmastonmuutoksen hillinnässä

Reetta Huomo
Projektikoordinaattori

Hanna-Mari Juvonen
Projektiasiantuntija

Ympäristöpalvelut
Helsingin kaupunki

Helsinki

hiilineutraalisuomi.fi

CANEMURE

LIFE17 IPC/FI/000002
LIFE-IP CANEMURE-FINLAND
CANEMURE-hanke on saanut rahoitusta
Euroopan unionin Life-ohjelmasta.

Kaupungin tahtotila antaa meille vahvan tuen!

Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelma

12/2018: Hiilineutraali Helsinki 2035 –toimenpideohjelma luo suunnan kaupungin hiilineutraaliustoimille

5/2020: Kierto- ja jakamistalouden tiekarttaa ohjaa kiertotalouden huomioimiseen hankinnoissa

Helsingin kierto- ja jakamistalouden tiekartta

Helsingin kaupungin hankintastrategia

12/2020: Helsingin kaupungin hankintastrategia uudistettiin

CANEMURE: Hankintojen ilmastovaikutusten kimppuun

Helsingin osahankkeessa:

- **Edistetään vähähiilisiä hankintoja** mm. kehittämällä hiilijalanjäljen huomioivia hankintakriteerejä ja pilotoimalla hiilijalanjälkilaskentaa
- Hiilijalanjäljen huomioivia tekijöitä sovelletaan useissa pilottihankinnoissa, muun muassa talorakentamisessa, elintarvike- ja ruokapalveluhankinnoissa sekä infrarakentamisessa.
- Arvioidaan Helsingin hankintojen hiilijalanjälki hankintakategorioittain Suomen ympäristökeskuksen kehittämän laskentamallin avulla – ensimmäisenä Suomessa!
- Kehitetään hankintojen vaikuttavuuden arviointia ja koulutetaan hankkijoita

Toteutamme Hiilineutraali Helsinki –toimenpideohjelmaa!

➔ Voit seurata edistymistämme osoitteessa ilmastovahti.hel.fi

LIFE17 IPC/FI/000002
LIFE-IP CANEMURE-FINLAND
CANEMURE-hanke on saanut rahoitusta
Euroopan unionin Life-ohjelmasta.

Vähähiilisten hankintojen viisi kysymystä

1. Mitkä ovat ilmastovaikutuksiltaan merkittävimmät hankintaryhmät?
2. Mistä tekijöistä hankinnan elinkaaren hiilijalanjälki muodostuu?
3. Onko hiilijalanjäljen hyödyntäminen tarkoituksenmukaista hankinnassa?
4. Voiko markkinalta löytyä yhteinen tai uusi näkökulma ilmastotavoitteisiin?
5. Voiko hankintatavan muuttaminen pienentää ilmastovaikutuksia?
+ Mitä muut ovat kokeilleet?

Caset: Työvaatteet & Hämeentien suunnittelu

Case Palvelukeskus Helsingin työvaatehankinta

Tavoitteena on kestävä, toimiva ja turvalliset työvaatteet vastuullisuudesta tinkimättä.

Hankinnan toteutuksessa kartoitettiin vastuullisuuden ja ympäristötavoitteiden toteutumista alalla, tiukennettiin niitä koskevia kriteerejä sekä löydettiin keinoja lisätä sopimuskauden aikaista yhteistyötä jäljitettävyyden parantamiseksi ja hiilijalanjäljen pienentämiseksi.

Osana [Helsingin kierto- ja jakamistalouden tiekartan](#) toteuttamista tutkittiin työvaatehankinnan elinkaari vaikutuksia yhteistyössä Helsingin kaupungin ympäristöpalveluiden, Palvelukeskus Helsingin ja Liikelaitos Staran kanssa.

- Avasi työvaatteiden käyttövaiheeseen liittyvien ympäristövaikutusten jakautumista
- Auttoi merkittävimpiin ilmastovaikutuksiin pureutumisessa itse hankinnassa!

LIFE17 IPC/FI/000002
LIFE-IP CANEMURE-FINLAND
CANEMURE-hanke on saanut rahoitusta
Euroopan unionin Life-ohjelmasta.

Kuva: Palvelukeskus Helsinki / Jussi Hellsten

Elinkaarivaikutusten selvitystyö tukemaan ilmasto- ja ympäristövaikuttavia valintoja

Kolmen eri työvaatekokonaisuuden elinkaarivaikutuksia vertailtiin tuote- ja palveluhankinnan skenaarioissa. Elinkaarivaikutusten osalta huomioitiin ilmasto- ja ympäristövaikutukset, vedenkulutus ja kustannukset.

Tuloksena:

- ✓ **Ei yksiselitteistä tulosta, joka olisi voinut ohjata hankinnan valmistelua:**
 - **Vedenkulutus** vähäisempää pesulapalvelun laitteilla.
 - Pesulapalveluissa merkittävin päästölähde kaasukuivaus. Koti- ja toimipistehuollon **hiilijalanjälki** onkin merkittävästi pienempi, ellei pesupalvelussa käytetä biokaasua ja vihreää sähkää.
 - **Kustannusten** osalta ei voida tehdä arviota selvitystyön laajuudessa.
- ✓ **Auttoi ymmärtämään keskeiset keinot ilmasto- ja ympäristövaikutuksien vähentämiseksi:**
 - Vaikuta **alkutuotantoon** materiaalivalinnoilla ja suunnitteluratkaisuilla
 - Varmista vaatteiden **pitkä käyttöikä** käyttöohjeilla sekä huolto- ja korjauspalveluilla
 - Edistä vaatteiden **kierrätystä** ja mahdollista **uusiokäyttöä**

Työvaatehankinnan lopputuloksena?

Vastuullisuusnäkökohdat huomiointiin vähimmäisvaatimuksina koskien:

Vastuullisuussuunnitelmissa tarjoajilta edellytettiin sitoutumista sopimuskauden aikaiseen kehitystyöhön. Suunnitelman edistymistä käydään läpi vuosittain.

Vaatimuksia mm.

- ✓ Sosiaalisen vastuullisuuden toteutuminen ja tuotantoketjun läpinäkyvyys
- ✓ Ympäristövaikutusten ja haitallisten kemikaalien vähentäminen
- ✓ Työvaatteiden kierrätys ja uusiokäyttö kiertotalouden edistämiseksi
- ✓ Työvaatteiden käyttöikää pidentävien korjaus- ja huoltopalveluiden saatavuus

Sopimuskauden aikana on mahdollista toteuttaa **kevyt ympäristövaikutusten tarkastelu**, joka auttaa tunnistamaan hankinnan hiilidioksidipäästöjä ja vedenkulutusta.

- Kilpailutuksessa käytetyillä vastuullisuuskriteereillä vaikutusta lopullisten sopimusosapuolien valintaan.
- Kilpailutuksella ja selvityksellä saatiin runsaasti tietoa ja aihioita työvaatehankintojen ohjaukseen.
- Työntekijöilleen aiotaan viestiä tehokkaasti työvaatteiden vastuullisuudesta, huoltomahdollisuuksista sekä vanhojen työvaatteiden asianmukaisesta kierrätyksestä.
- Keskeisenä onnistumisena alan vastuullisuus- ja ilmastotoimia koskevan vuoropuhelun lisääntyminen sopimuskauden aikana.
- Tavoitteena lisätä kaupunkisisäistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa työvaatehankintojen kehittämiseksi!

Case Hämeentie – Ilmastoviisas suunnittelu

Tavanomaisia ja resurssiviisaita rakentamiskäytäntöjä vertaileva **ilmastoviisas tarkastelu** toteutettiin kadun peruskorjauksen suunnittelun rinnalla Toukolan ja Vanhankaupungin väliselle Hämeentien katuosuudelle.

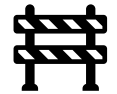
Tavoitteena:

- Teknisesti paras, mutta samalla ilmastovaikutukset huomioiva ratkaisu katusaneeraukseen

Miten ilmastoviisas kadun peruskorjaus toteutetaan?

Maamassojen koordinaatio ja kierrätys

Asfaltin poisto jyrsien ja rouheen uusiokäyttö

Kiveyksien kierrätys ja uudelleenkäyttö

Kierrätyskasvualustatuotteiden käyttö

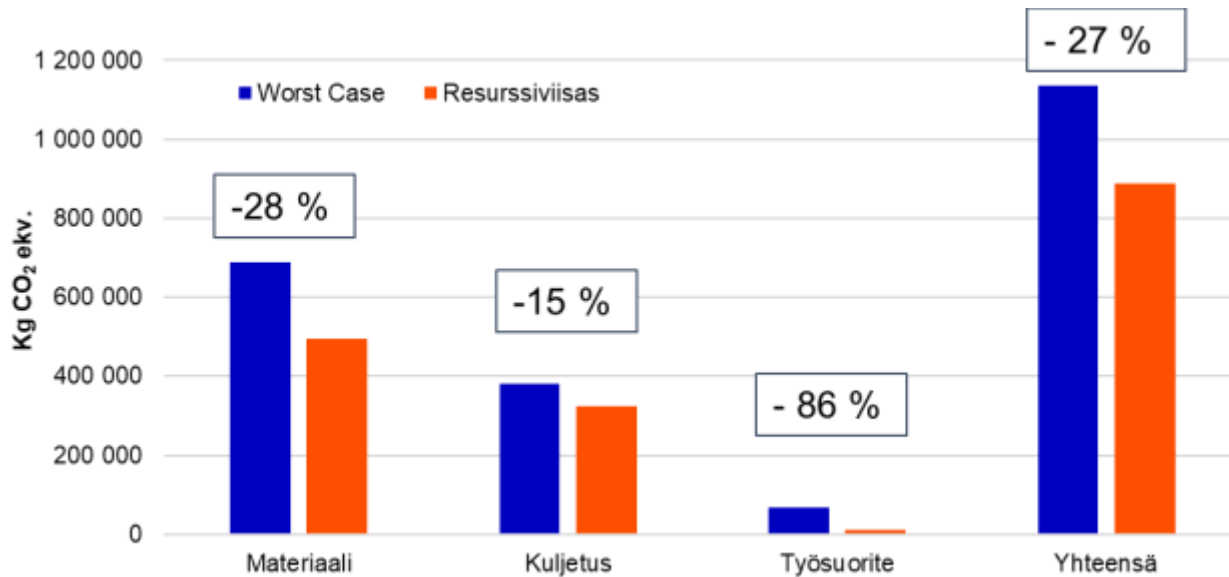

Sujuvat liikennejärjestelyt
ja työkoneneiden vaihtoehtoiset käyttövoimat

Ilmastoviisailta ratkaisuilla päästösäästöjä ja pienempi hintalappu

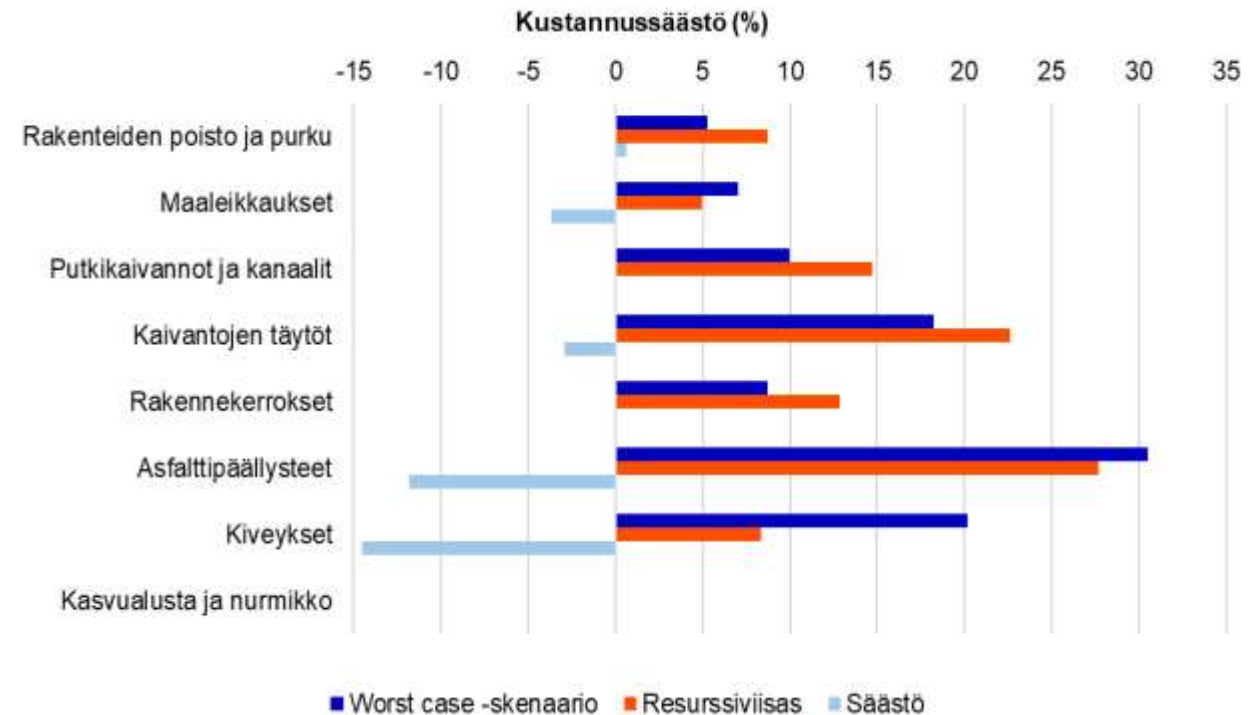
Säästöt kokonaispäästöissä **308 tonnia CO₂ ekv.**

- Ilmastoviisailta ratkaisuilla voidaan vähentää päästöjä noin 27 % tavanomaiseen rakentamiseen verrattuna.

Säästöt kustannuksissa noin **910 000 euroa**

- Ilmastoviisailta ratkaisuilla kustannussäästöä syntyy lähes kolmasosa.

**Hankkeessamme
yhdeksän
erilaista vähähiilistä
hankintaa**

Miten edetä hankinnoissa ilmastoviisaasti?

Kirkasta ilmasto- ja kiertotaloustavoitteet näkyviin jo tilaus-/kilpailutusvaiheessa

Sido kaupungilla tehty ja tekeillä oleva kehitystyö osaksi hankintaprosessia

Hyödynnä kaupungin sisäinen, ulkopuolisten asiantuntijoiden ja markkinan asiantuntemus kriteerien muodostamiseksi

Käytä päästölaskentaa ilmastoviisaiden vaihtoehtojen tarkastelussa päätöksenteon tukena

Työvaatehankinnan elinkaarivaikutukset
- Ilmastovaikutukset, vedenkulutus ja kustannukset
Kaupunkiympäristön aineistoja 2021:6

Hämeentien CO₂-päästölaskenta ja ilmastoviisaat tarkastelut
Kaupunkiympäristön aineistoja 2020:30

TAVOITTEET
HÄRKIÖN
 Helsingin kaupunki
HÄRKIÖN KONEET
 Helsingin kaupungin tilojalla ja ympäristön, Finnerlin ja Elomaa Oy:n tiloilla, ja muun muassa Keski-Uusimaalla ja Etelä-Uusimaalla.
HÄRKIÖN AIKIO
 Helsingin kaupunki
HÄRKIÖN KONEET
 Helsingin kaupunki

Hankintakriteerit ohjaavat yritysten tarjontaa

Ympäristövastuulla hankintakriteereillä voidaan ohjata markkinoiden tuote- ja palvelutarjontaa. Parhaitaan Helsingin hankinnoissa kehitetään siten osiokäyttöön usua eläkkeiden aloitteen vaikutusta, kierrätyskäden ja ympäristökäden parantamista huomioiden hankintakriteereillä. Maailma ja maatalouden kippalatu on joko Elomaa Helsingin kunta ja maatalusta (Canemure) – hankkeen casekriteerit, jossa hankinta pyrkii toteuttamaan vähähiilistä. Samalla pyritään hajauttamalla hankinnasta saatavaa tuotantoa ohjaamaan tehtiin. Hankkeen tuotokset tulevat kaksipuolista hankintasuhteesta.

Yrityksiä kuullaan markkinavuoropuhelussa

Hankinnan valmistelun yhteydessä järjestettiin potentiaalisten tarjoajien kesken yhteisen markkinavuoropuhelun, jossa tarkastettiin markkinan vaatimuksia vastatuotantoympäristöön ja mahdollisuutta hankinnat kohteeseen tulopääkäsälle. Vuoropuhelun perusteella muodotettiin noin 40 tarjottua tarjous, joka sisällytti lisäinformaation lisäksi muita vastuuuusi-kerroksi. Tulokas lähetettiin kommentoitaviksi potentiaaliksi tarjoajille, jotka ottivat kantaa kriteerien toteutettavuuteen ja kustannusvaikutukseen. Kommentointivaiheeseen lähten...

Case: Maito ja maitovalmisteet

Hankinnan tavoitteena vähentää päästöjä ja lisätä vastuullisuutta

Päälähteenä Heliöri ja kaupungin omat käyttävät vuosittain alle 2,5 miljoonaa litraa maitoa ja maitovalmisteita kasvatilla ja hölötään toimipöytätoiden ruokailuissa. Tämän toimien hankinnan valmisteluasteen aikana vähentää ilmaston ja ympäristön huomioiden väkijoukko, jota merkittävä osuus syntyy eläin- tuotteen. Tavoitteena on myös vähentää voidaan hajauttaa tiloille kiinnittää osaksi tarjoajavaltuuteen ja siten tavallista mitattavaa päästö- ohjelmia. Lisäksi edistetään vastuullisuutta ja läpinäkyvyyttä parantamaan hankintakriteerien käyttöä.

Hankinta toteutettiin moniammatillisessa yhteistyössä

Hankinta toteutettiin yhteistyössä Helsingin kaupungin Harkinnat ja kilpailuttaminen –yksikön ja Päiväkeskus Helsinki – yksikön kanssa. Hankinnat ja kilpailuttaminen, Päiväkeskus Helsinki sekä Canemure-hankkeen asiantuntijat osallistuvat yhteistyössä kaikkien hankintaprosessin läpiviemisessä hankinnan eri vaiheissa, kuten tilausten ja vähähiilisten näkökulmista. Lisäksi hankinnan ympäristö- ja vastuullisuuskriteereitä konsultoitin Pöytäkirja, mar ja metsäkalaverstas, Stray ja Luonnonsuojelun asiantuntijat.

www.helsinginilmastoteot.fi/canemure

Lue lisää Helsingin ilmastoteoista ja hankinnoista kertovista casekuvauksista!

TAVOITTEET
HÄRKIÖN
 Helsingin kaupunki
HÄRKIÖN KONEET
 Päiväkeskus Helsinki ja Helsingin kaupunki (Ely ja Heliöri) osittain rahoittamalla. Koostuu 11 kerroksista asuin- ja palvelukäyttöön soveltuvasta, jolla on rakennettu vuosien 1991-1992. Asuin- ja palvelu- (Heliöri) sekä...
HÄRKIÖN AIKIO
 Helsingin kaupunki
HÄRKIÖN KONEET
 Helsingin kaupunki

Case: Asuinkerrostalojen peruskorjauksen suunnittelu ja kehitystyö

Tavoitteena energiatehokkuuden parantaminen ja kiertotalouden edistäminen

Hankinta ja suunnittelu osittain rahoittamalla maatalusta (Canemure) – hankkeen casekriteerit, jossa hankinta pyrkii toteuttamaan vähähiilistä. Samalla pyritään hajauttamalla hankinnasta saatavaa tuotantoa ohjaamaan tehtiin. Hankkeen tuotokset tulevat kaksipuolista hankintasuhteesta.

Markkina mukana ratkasujen kartoituksessa

Markkina mukana ratkasujen kartoituksessa hankinta ja kehitys- työssä keskeistä oli hankintakriteerit ja hankintakriteerit. Hankinta ja kehitys- työssä keskeistä oli hankintakriteerit ja hankintakriteerit. Hankinta ja kehitys- työssä keskeistä oli hankintakriteerit ja hankintakriteerit.

Asiantuntijat apuna kehitystyössä

Asiantuntijajärjestelmän avulla on tuettu hankinnan valmistelua ja hankintaa. Asiantuntijajärjestelmän avulla on tuettu hankinnan valmistelua ja hankintaa.

hiileneutraalisuomi.fi
CANEMURE
Helsinki

Kiitos!

hiilineutraalisuomi.fi

CANEMURE

LIFE17 IPC/FI/000002
LIFE-IP CANEMURE-FINLAND
CANEMURE-hanke on saanut rahoitusta
Euroopan unionin Life-ohjelmasta.

Reetta Huomo
Projektikoordinaattori
reetta.huomo@hel.fi
+358 40 849 6446

Hanna-Mari Juvonen
Projektiasiantuntija
hanna-mari.juvonen@hel.fi
+358 40 637 7570

www.helsinginilmastoteot.fi/canemure

www.hiilineutraalisuomi.fi/canemure

Helsinki